

μενος ὡς τίγρις κατὰ τὴν ἴδιαν τοῦ ἔκφρασιν, μέχρις ὅτου ἡ χείρ του δὲν ἥδυνατο πλέον νὰ κρατήσῃ τὴν γραφίδα.

Κατὰ τὴν ὁδυνηρὰν ταύτην περίσσον συνέγραψε πλὴν ἄλλων καὶ τὸν *Bίον τοῦ Ναυπολέοντος*, τὰ *Πεζὰ Σύμμακτα*, τὰς *Ιηγήσεις τοῦ Πάπου*. Πάντα ταῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ ἔργα ἔγραφησαν ἐν μέσῳ ἀλγηδόνων καὶ θλίψεων τὸ δὲ προῖὸν αὐτῶν ἐδόθη εἰς τοὺς δανειστάς. „Ἄνευ τούτου, ἔγραψε, δὲν θὰ ἥδυνάμην νὰ κοιμηθῶ ἥσυχος, ὡς πράττω τώρα, μετὰ τῆς εὐχαρίστου ἐντυπώσεως, ἦν μοὶ παρέχουν αἱ εὐχαριστήσεις τῶν δανειστῶν μου καὶ τοῦ ἐνδομέχου συναισθήματος ὃτι ἐξετέλεσα τὸ καθῆκόν μου ὡς ἔντιμος ἀνθρώπος. Βλέπω ἐνώπιον μου ἀτραπὸν μακράν, ἀγωφρῆ καὶ σκοτεινήν, ἀλλ ἄγει εἰς ὑπόληψιν ἀκηλίδωτον. Ἀν πέσω καθ' ὅδον, τὸ δόπιον εἶναι πιθανόν, θ' ἀποθάνω τούλαχιστον τιμίως. Ἀν ἐκτελέσω τὸν ἀγρώνα μου θὰ ἔχω τὴν εὐγνωμοσύνην πολλᾶν, καὶ τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῆς ἴδιας μου συνεδήσεως.“

Συνέγραψε τέσσαρας ἡ πέντε τόμους ἀκόμη δὲ αἴρηνς ἔγειρε παράλυτος. Ἀλλὰ μόλις ἡ χείρ του ἀνέκτησε τὴν δύναμιν ὅπως κρατῇ γραφίδα βλέπομεν αὐτὸν εἰς τὸ γραφεῖον του συγγράφοντα πραγματείας διὰ τὰ περιοδικά, μονογραφίας δὲ ἔγκυκλοπαιδικὰ λεξικά, διηγήματα, ίστορίαν τῆς Σκωτίας. Οἱ ιατροὶ μάτην ἀπέτρεπον αὐτὸν τοῦ νὰ ἐργάζηται· δὲν ἥδυναντο νὰ τὸν πείσωσι. Ἀλλ' ὁ Σκότ, ἐν τῷ δόπιῳ ἡ ἕξις τῆς ἐργασίας εἶχε γίνη δευτέρα φύσις, ἀπῆντα: „Ἄν μείνω ἀρρόδος θὰ παραφρονήσω!“

Διὰ τῶν προσόδων, ἀς ἀπεκόμισαν αὐτῷ τὰ ἔργα εἰς ἀφιέρωσε τὰς τελευταίας σωματικὰς καὶ ψυχικὰς δυνάμεις του, ἥλαττωσε ταχέως ὁ Σκότ τὰ χρέη του, ἥλπιζε δὲ μετά

τινα ἔτη, ν' ἀπελευθερωθῆ τέλεον. Ἀλλ' ἡ ἐλπὶς αὕτη δὲν ἔμελλε νὰ πραγματωθῇ. Τότε πλὴν ἄλλων ἔγραψε καὶ τὸν *Κόμητα τῶν Παρισίων* μυθιστόρημα οὗ ἡ δρᾶσις μπόκειται ἐν Βυζαντίῳ ἐπὶ τῶν Σταυροφοριῶν, μετ' ἀξιοθαυμάστου ιστορικῆς ἀκριβείας γεγραμμένον. Ἀλλὰ καὶ ἄλλη προσβολὴ παραλυσίας ἐπληγέν αὐτόν, καὶ τὸν κατέβαλεν· αἱ φυσικαὶ του δυνάμεις ἐξηφανίσθησαν. Καὶ ἐν τούτους μολονότι ἦτο πλέον ἔρεπτον ἔαυτοῦ, ἡ γενναϊότης καὶ ἡ παρτερία του ἔμειναν ἀδιάσειστοι. „Τυφερά φοβερά, ἔγραψεν εἰς τὸ ἡμερολόγιον του, φυσικῶς ἔτι μᾶλλον ἡ ἥμικως, καὶ πολλάκις ἐπόθησα νὰ κλείσω τοὺς ὄφθαλμούς μου χωρὶς ποτὲ νὰ ἔξυπνήσω. Ἀλλὰ θὰ προσπαθήσω ν' ἀνορθωθῶ ἀκόμη, ἀν δυνηθῶ.“

Συνῆλθεν ὀλίγον καὶ ἀμέσως ἐπέθη ἐπὶ τὸ ἔργον καὶ συνέγραψε τὸ *Κινδυνῶδες μέγαρον*, ἀλλὰ φεῦ! καὶ τὸ ἔργον εἶναι ἀσθενὲς ὅπως ὁ συγγραφεὺς του. Ἐπειτα ἐπεχείρησε τὸ τελευταῖον εἰς *Ιταλίαν ταξεδίον* ὅπως ἀνεύρῃ ἀνάπτασιν καὶ ὑγείαν, κατὰ τὴν ἐν Νεαπόλει δὲ διαμονήν του, μεδ' ὅλας τὰς ἀπογορεύσεις, εἰργάζετο πολλὰς ὥρας τῆς πρωΐας εἰς τὴν συγγραφὴν μυθιστορήματος, τὸ δόπιον ὄμως οὐδέποτε εἶδε τὸ φῶς.

Ο Σκὸτ ἐπέστρεψεν εἰς Σκωτίαν ὅπως ἀποθάνῃ. „Εἶδα πολλὰ πράγματα, εἴπεν ἐπιστρέψας, ἀλλὰ τίποτε δὲν εἶναι σὰν τὸ σπίτι μου· ἀφῆτε με νὰ τὸ ἴδω δλο μιὰ φορὰ ἀκόμη. Ή τελευταία παραγγελία του ἦτο πρὸς τὸν γαμβρόν του.

— Λόκαρτ, ἔνος λεπτὸν μόνον μοῦ μένει διὰ νὰ ὅμιλησω. Παιδί μου, ἔσο ἐνάρετος — ἔσο εὐλαβῆς — ἔσο καλός. Τίποτε ἀλλο δὲν θὰ ἥμιτρέσῃ νὰ σὲ παρηγορήσῃ ἀν ἔλθῃς εἰς τὴν στιγμὴν ὅπου εῖμαι ἔγω τώρα.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΗΣ ΝΑΡΚΗΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ.

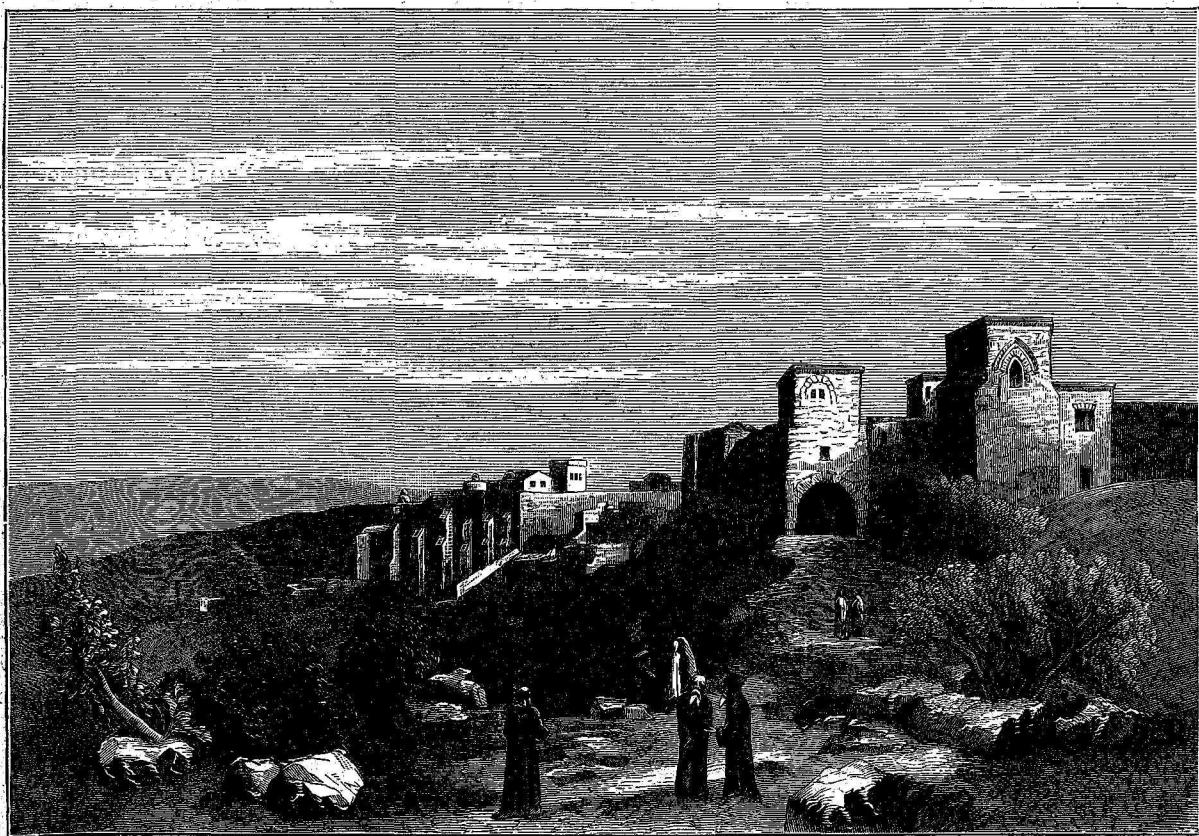
Ἀπαισιόδοξοι τοῦ κόσμου παρατηρηταὶ καὶ ὑπεράγαν εὐφυεῖς κριταὶ τῶν διατάξεων τῆς φύσεως ἀνεκάλυψαν ἡδη ἀπὸ πολλού, ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἀδρανέστατον δημιούργημα, διότι τὸ ἥμισυ σχεδὸν μέρος τοῦ βίου του καταναλίσκει ἐν τῷ ὅπνῳ. Πολλοὶ μάλιστα ἵσχυροῦ χαρακτῆρος ἀνθρώποι ἐπειράμησαν ν' ἀντιστρατευθῶσι πρὸς τὸν φυσιολογικὸν τοῦτον νόμον, γνωστὸν δὲ τυγχάνει ὅτι ὁ *Σχιλλερός*, ἵνα μὴ καταβληθῇ ὅπὸ τοῦ παγκρατοῦς ὅπνου, συνειδίζει νὰ ἐμβυθίζῃ τοὺς πόδας γυμνοὺς εἰς παγετῶδες ὅδωρ — ἀλλ' εἰς μάτην! Οὐδαμῶς ἐξήρτηται ἐκ τῆς ἥμετέρας δυνάμεως ν' ἀπαλλαγῶμεν τῆς ἀνάγκης ταύτης τοῦ ὅπνου, ητίς ἐπιβάλλεται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ σωματικοῦ ἥματος ὀργανισμοῦ. Καὶ πόσον. Θυμακασία εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ καθεύδοντος! Οἱ πνεύμονες ἐξακολουθοῦσι νὰ ἐργάζωνται ἥσυχως καὶ κανονικῶς καὶ νὰ πορεύωσι τῷ αἷματι τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν ὀξειγόνου· ἡ καρδία ὡσαύτως ἐξακολουθεῖ λειτουργοῦσα καὶ ἐπιτελοῦσα ἀόνως τὸ ἔαυτης καθῆκον, ὡθοῦσα τὸ αἷμα ἐν ρυθμικοῖς παλμοῖς διὰ μέσου τῶν ἀγγείων· ὁ στόμαχος πέπτει, τὸ ἔντερον ἐκτελεῖ τὰς περισταλτικὰς κινήσεις του καὶ, ἐν συντόμῳ, τὰ πάντα λειτουργοῦσιν ἐν ἀρμονίᾳ. Μόνον ὁ ἔγκεφαλος καὶ τὸ νευρικόν σύστημα ἥρεμει, καὶ μετ' αὐτῶν ἐπομένως συνηρεμοῦσι καὶ οἱ προαιρετικοὶ μᾶς. „Οσφραθεύτερα εἶναι ἡ ἥρεμία αὕτη, τοσούτῳ ἀναζωγονητικῷ τερος δὲν ποτέ. Τὴν πρωτανὴν ἐγειρόμενοι ἐκ τοῦ ὅπνου αἰσθανόμεθα ἔαυτοὺς ἀναγεννηθέντας, ἔτι καὶ ἀν κατεκλιμημεν τῷ προτεραίᾳ καταπεπονημένοι καὶ πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος ἀλγοῦντες ἐκ τῶν πολλῶν καμάτων τῆς ἥμέρας.

Φρειδερίκος ὁ μέγας, νεανίας ἔτι ὥν, ἐσκέψθη ποτὲ μετὰ σπουδαιότητος, τίνι τρόπῳ ἥδυνατο ν' ἀπαλλαγῇ τῆς ἀνάγκης τοῦ ὅπνου, ἐπειράμη δὲ νὰ μείνῃ ὅσον οἶστον τε πλεῖστον χρόνον ἐγρηγορώς, λέγων τοῖς περὶ αὐτὸν ὅτι δὲν ποτὲ τῆς συνηθείας ἐγένετο τύραννος τοῖς ἀνθρώποις, ἔκαστος δὲ δοφείλει νὰ καταπολεμῇ τὴν συγήθειαν ταύτην. Ἀλλ' ὁ ἀγών του γενναίου νεανίου πρὸς τὸν παγκρατῆ τύραννον διήρκεσε τρεῖς μόνας ἥμέρας. Τῇ πρώτῃ τῆς τετάρτης ἀπεκομήθη αἰφνηδίως ὁ πρίγκηψ, πρὸς τὸν τοῖχον ἐρειδόμενος, καὶ ἐνέπεσεν εἰς παντελῆ ἀνασθησίαν, ἐκ τῆς δόπιας μόλις μετὰ εἴκοσι καὶ τέσσαρας ὥρας συνήλθεν εἰς ἔαυτόν. Ἐκτοτε ὁ Φρειδερίκος ἐμεώρησε καλὸν νὰ ἀποστῇ τοῦ ἀγώνος πρὸς τὴν τοσοῦτον βαθέως ἐρρίζωμένην ταύτην συνήθειαν. Ἐνίστε βεβαίως ἡ φυσικὴ ἀνάγκη τοῦ ὅπνου δύναται νὰ προσλάβῃ νοσηρὸν χαρακτῆρα μετατρεπομένη εἰς λήμαργον· μπὸ τῆς νόσου ταύτης καταλαμβάνονται οἱ ἔχοντες ἀσθενεῖς μυῶνας καὶ οἱ νευροπαθεῖς συγχότερον ἢ οἱ δυνατοί καὶ εὔρωστοι. Ἀλλ' ἐν τῇ κανονικῇ αὐτοῦ καταστάσει τὸ σῶμα ἔχει ἀνάγκην ἐπτὰ ἔως δκτῶ ὥραν ὅπνου πρὸς ἀναζωγόνησίν του. Μόνον οἱ εἰς ἀνάρρωσιν εύρισκόμενοι δύνανται νὰ κοιμῶνται δέκα ἢ καὶ δώδεκα ὥρας, ὅπως ἀναλάβωσι τὰς ἀπολεσθείσας δυνάμεις των.

Ἀλλ' ἡ κυριαρχία τοῦ Μορφέως δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀλλ ἐπεκτείνεται ὡς γνωστὸν ἐπὶ διολκόληρον τοῦ *ζωκού* βασιλείου, μπό τινα δὲ ἐποψίν καὶ ἐπὶ τοῦ φυτικοῦ. Ἐνταῦθα ὄμως προτιμέμεθα νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τοῦ διαρκοῦς ἐκείνου ὅπνου, μφ' οὗ καταλαμ-

βάνονται πολλὰ ζῶα ἐν ἀρχῇ τοῦ χειμῶνος, καὶ ὅστις ὄνυμάζεται χειμερινὸς ὑπνος εἴτε φωλεία. Ὁ τρόχος π. χ. (κοινῶς ἄρκαλος) εἰσέρχεται ἀρχομένου τοῦ χειμερινοῦ φύγους εἰς τὸν φωλεόν του, ἔνθα κοιμᾶται συγκεκυρωμένος δι' ὅλου τοῦ χειμῶνος, μόλις δὲ τὸν Μάιον ἀφυπνιζόμενος ἔξερχεται πρὸς ἀναζήτησιν νέας τροφῆς. Αἱ νυκτερίδες κρύπτονται κατὰ ἐκατοστύας εἰς προφυλακτικὰ κοιλώματα, σπήλαια καὶ ῥήγματα βράχων, ἵνα διέλθωσιν ἐν αὐτοῖς τὸν χειμῶνα κοιμώμεναι. Ὁ χερσαῖος ἔχινος ἀναζητεῖ περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου πυκνὴν τινὰ λόχμην, ἔνθα συσπειρᾶται καὶ κοιμᾶται ὑπὸ τὸ πυκνὸν κάλυμμα πεπτωκότων φύλων μέχρι τοῦ ἔαρος. Ὁ μυοξὸς διέρχεται ὡσαύτως τὸν χειμῶνα ἐν καταστάσει ἀποναρκώσεως ἐν τῇ ὑποχθονίῳ τρώγλῃ του. Ὁ ἀρ-

άξιον εἶνε, ὅτι ἡ ἀνάγκη αὕτη τοῦ χειμερινοῦ ὑπνου παρουσιάζεται εἰς τὰ διάφορα ζῶα ὑπὸ λίαν διαφόρους βαθμούς ταπεινῆς θερμοκρασίας. Τὰ ἀμφίβια ἐν ταῖς βορείοις χώραις αἰσθανονται τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἐλαττουμένης θερμότητος μόλις τότε, ὅταν ἡ θερμοκρασία ὀλίγον τι ἀπέχῃ τοῦ βαθμοῦ τῆς πήξεως τοῦ ὕδατος. Ἐνῷ τούναντίον δὲ κοινὸς κοχλίας τῶν ἀμπελώνων (*Helix pomatia*) τότε μόλις ἀποβάλλει τὸ τιτανῶδες ἐπίβλημα, δι' οὗ κλείει τὴν εἰσόδον τοῦ φορητοῦ οἴκου του κατὰ τὸν τετράμηνον χειμερινόν του ὑπνον, ὅταν ἡ θερμοκρασία τοῦ ἀέρος μεθ' ἡμέραν εἶναι 10 ἔως 12 βαθμῶν Κελσίου. Ἐν ταῖς μεταξὺ τῶν τροπικῶν χώραις πολλὰ ζῶα περιπίπτουσιν εἰς εἰδός τι ναρκάδους ὑπνου, δροιστάτου τῇ χειμερινῇ νάρκῃ. ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τοῦ ὑπνου τούτου ἐπέρχεται

Η ΒΗΘΛΕΕΜ.

κτόμας τῶν ἄλπεων μένει ἀπὸ τῶν μέσων Ὀκτωβρίου μέχρι τῶν μέσων τοῦ Ἀπριλίου κεκρυμμένος, ὡσαύτως δὲ ὃ ἐν ταῖς στέπαις τῆς Ρωσίας, τῆς μεσημβρινῆς Οὐγγαρίας, καὶ ἐν τῇ ἀνα Σιλεσίᾳ ζῶν ἀρκτόμυς (*Arcotomys citillus*) ἔξερχεται τῆς τρωγλης του ἀρχομένου τοῦ ἔαρος. Ἀλλ' οὐ μόνον θηλαστικά, ἀλλὰ καὶ ἰχθύες καὶ ἀμφίβια καὶ ἔρπετά καὶ ἀράχναι καὶ ἔντομα καὶ κοχλίαι καὶ σκώληκες περιπίπτουσιν εἰς τὴν χειμερινήν νάρκην. Ἀρκεῖ κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου ν' ἀνασκάφωμεν ὀλίγον τι τὸ ἔδαφος παρὰ τὴν ὅχμην μικρᾶς τινος λίμνης ἢ τέλματος, διώς ἴδωμεν τὰς ἐκεῖ κεκρυμμένας σαλαμάνδρας καὶ τοὺς βατράχους ἔξερποντας, διώς ἀναθερμάνωτι τὰ νεναρκωμένα μέλη ὑπὸ τὰς θερμὰς ἀκτίνας τοῦ ἔαρινοῦ ἥλιου.

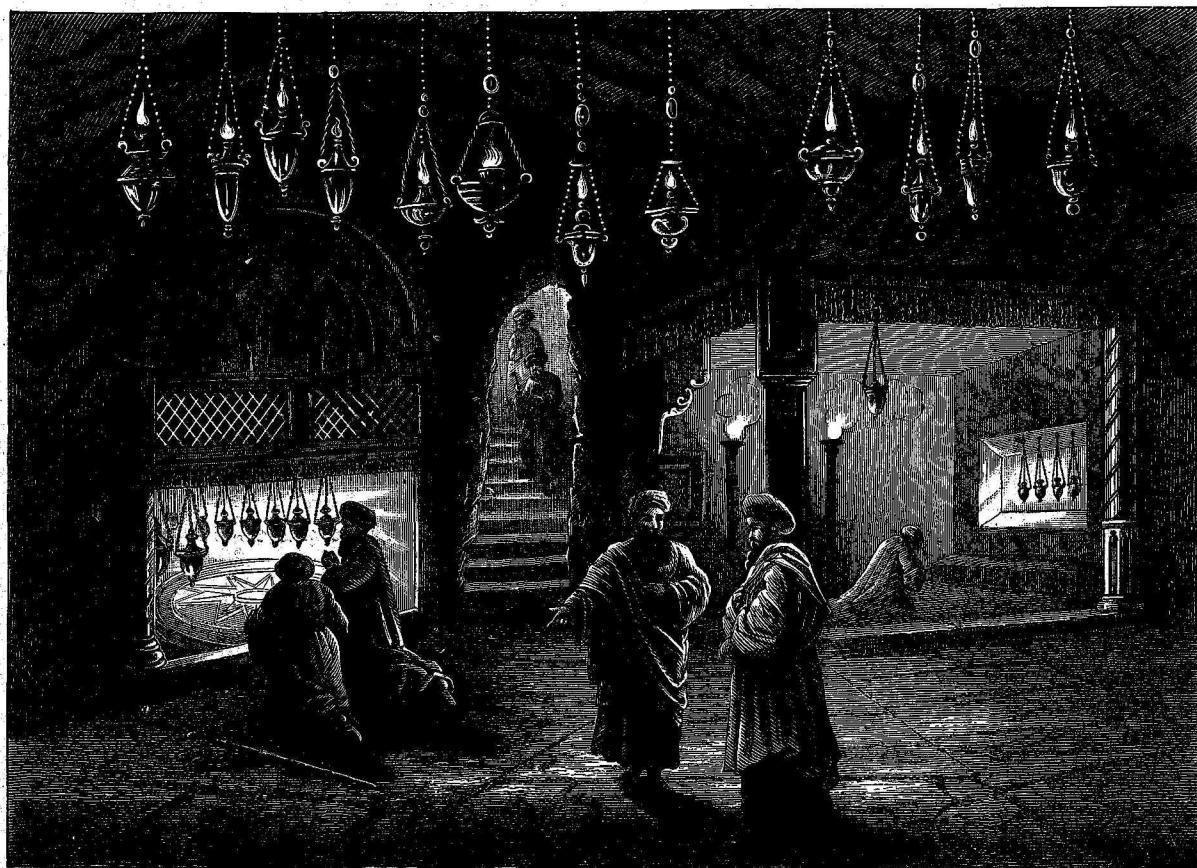
Ἡ χειμερινὴ νάρκη, ἀφ' ἧς ἀπαλλάσσονται κατὰ τοὺς μῆνας τοῦ Ἀπριλίου καὶ Μαΐου τὰ διάφορα ζῶα, εἶναι λίαν ἀξιοπερίεργον φυσικὸν φαινόμενον. Ἰδιαιτέρας προσοχῆς

εἰς τὰ ζῶα ἐκεῖνα τῶν τροπικῶν χωρῶν ὑπὸ θερμοκρασίαν πολὺ ὄψηλοτέραν ἐκείνες, καθ' ἣν τὰ διὰ τοῦ χειμῶνος ὑπνώττοντα ζῶα τῶν βορείων χωρῶν ἀφυπνίζονται ἡδη καὶ ἀναλαμβάνουσι τὴν ζωήν. Ὁ καθηγητὴς Κάρολος Σέμπερ εἶρεν ἐν ταῖς Φιλιππίναις νήσοις ὑπὸ σωρούς λίθων κεκρυμμένους ὄφεις, οἵτινες ἐν θερμοκρασίᾳ 18 βαθμῶν Κελσίου ἥσαν ἡδη ἐντελῶς νεναρκωμένοι καὶ βεβυθισμένοι εἰς λήθαιργον. Ἐν γένει ἡ χειμερινὴ νάρκη τῶν ψυχραίμων ζώων εἶναι μᾶλλον εὐνόητος καὶ εὐεξήγητος τῆς τῶν θερμοαιμῶν. Ὅτι π. χ. οἱ κοχλίαι, τὰ ὅστρα τὰ ὅ οἱ βάτραχοι κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας ἐμπίπτουσιν εἰς κατάστασιν ἐντελοῦς ἀπαθείας, τοῦτο δὲν εἶναι πολὺ θαυμαστόν, διότι τὰ ζῶα ταῦτα δὲν δύνανται δι' ὄργανικῶν καὶ χημικῶν λειτουργιῶν νὰ παράγωσι τοσαύτην θερμότητα, ὅση ἀπαιτεῖται διὰ τὰς πρὸς συντήρησιν τῆς ζωῆς ἀναγκαῖας ἔξομοιώσεις. Ἐκ τούτου φαίνεται εὐεξήγητον, ὅτι ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις ἡ ζωή,

ἀν ἐν γένει διατελῇ ὑφίσταμένη, κατέρχεται εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα τῆς ἐνεργείας καὶ δραστικότητος, εἰς εἰδός τι φυτικῆς, οὕτως εἰπεῖν, καταστάσεως. Θαυμαστὸν ὅμως εἶναι ὅτι καὶ θερμόαιμα ζῶα, τῶν ὅποιων ἡ τοῦ σώματος θερμοκρασία εἶναι 36 μέχρι 38 βαθμῶν Κελσίου, ἀδύνατοῦσιν ἡ ἀντιστῶσιν εἰς τὴν ναρκωτικὴν ἐπιδρασιν τοῦ ψύχους. Διότι ἡδύνατο τις κάλλιστα νὰ παραδέχθῃ ὅτι ἡ υψηλὴ αὔτη θερμοκρασία, καὶ ἐν ἔλλειψι ἔτι τροφῆς ἐπαρκοῦς, ἐπρεπε νὰ διατηρήται, ὅταν μάλιστα τὰ ζῶα ταῦτα κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας διὰ τῆς πλουσιοπαρόχου τροφῆς γείνωνται εὐτραφῇ καὶ πολύσαρκα. Οὐχ ἦττον ὅμως βέβαιον εἶναι καὶ διὰ τῶν ἔρευνῶν τοῦ καθηγ. Horvarth ἀποδεδειγμένον

γνώμη ἀπεδείχθη δι' ἀκριβεστάτων πειραμάτων ἐσφαλμένη. 'Ο Horvarth π. χ. παρετήρησεν ὅτι κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τῶν 2 ὥρῶν καὶ 45 λεπτῶν, ὅπερ εἰς ἀρκτόμυς ἔχρεισθη μέχρι τῆς τελείας του ἀφυπνίσεως ἐντὸς δωματίου ἔχοντος θερμοκρασίαν 10° Κελσίου, ἡ θερμοκρασία τοῦ ζῶου τούτου ἐντὸς τῆς πρώτης ὥρας καὶ 55 λεπτῶν ηδέη μόνον κατὰ 6,⁰ K. ἐν δὲ τοῖς ὑπολοίποις 50 πρωτολέπτοις κατὰ 17° K. 'Ἐκ τούτου γίνεται καταφανὲς ὅτι οὐχὶ ἐξωτερικαὶ περιστάσεις, ἀλλ' ἐσωτερικὰ αἴτια εἶναι τὰ ἀνυψοῦντα τὴν θερμοκρασίαν τοῦ σώματος τοῦ ζῶου τούτου, καὶ ἐν παντελεῖ ἔτι ἀκινησίᾳ διατέλοῦντος.

'Ἐπτὸς τῆς χειμερινῆς ὑπάρχει καὶ θερινὴ νάρκη, εἰς

Η ΚΡΥΠΤΗ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ.

ὅτι ἡ θερμοκρασία τοῦ σώματος τῶν προς τὴν χειμερινὴν νάρκην ἔτοιμαζομένων θηλαστικῶν ἀρχῆς εἰ νὰ καταπίπτῃ ὅλοντεν σφοδρότερον καὶ τέλος ἀφικνεῖται μέχρι 2° Κελσίου. 'Ο αὐτὸς καθηγ. Horvarth ἀνεκάλυψεν ὅτι ἡ θερμοκρασία τοῦ ἐν χειμερινῇ νάρκῃ εὑρισκομένου ἀρκτόμυος εἶναι πάντοτε ἡ αὐτὴ μὲ τὴν θερμοκρασίαν τοῦ περιβάλλοντος τὸ ζῶον ἀέρος. 'Ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι κατὰ τὸν χειμερινὸν ὑπόν τοις καὶ τὰ θερμόαιμα ζῶα μεταβάλλονται εἰς ψυχρόαιμα, καθότι προσλαμβάνουσιν, ὅπως ταῦτα, τὴν θερμοκρασίαν τῆς περιβαλλούσης αὐτὰ ἀτμοσφαρίας. "Οσον ἀφορᾷ τὴν κατὰ τὸ ἔαρ ἀφύπνισιν τῶν ζῶων ἐκ τῆς χειμερινῆς νάρκης, παραδέχονται κοινῶς ὅτι αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς αὐξανομένης κατὰ τὸ ἔαρ θερμότητος τοῦ ἀέρος, ἀλλ' ἡ κοινὴ αὕτη

ἥν περιπίπτουσί τινα ζῶα τῶν θερμῶν κλιμάτων. 'Ἐν ταῖς μεταξὺ τῶν τροπικῶν χώραις ὑπάρχουσι ζῶά τινα, τὰ δύοτα κατὰ τοὺς μεγίστους καύσωνας ἐμπίπτουσιν εἰς εἰδός τι βαθυτάτου ληθάργου. 'Ἐκ τούτων οἱ ἰχθύς καὶ τὰ ἑρπέτα κρύπτονται βαθέως ὑπὸ τὸν πηλόν, ὅπως κοιμηθῶσιν ἐν ἀταραξίᾳ, εἰτα δὲ ἀποξηραίνομένου τοῦ ἀνω στρώματος τοῦ πηλοῦ, μένουσιν ἐκεῖ ὑπὸ τὸ ἔδαφος τεθαμμένα ἐπὶ ὅλοκλήρους μῆνας. "Οταν δὲ ἐπέλθωσιν αἱ βροχαὶ καὶ μαλακύνωσι τὸ ἔδαφος, ἐξοισθαίνουσιν ἐκ τῶν τάφων τὰ ζῶα ταῦτα πλήρη ζωῆς καὶ ἐνεργείας. Τοιουτοτρόπως τὰ πάντα ἐν τῇ φύσει εἶναι μετὰ σοφίας διατεταγμένα καὶ τὰ ἐμψυχα συνεμφρούθησαν θαυμασίως προς τὴν ἄψυχον φύσιν.